

De houding van de Vlaming tegenover genetica en het gebruik van genetische toepassingen

Deze enquête werd in opdracht van De Maakbare Mens vzw uitgevoerd door onderzoeksbureau iVOX bij 1 000 Vlamingen, representatief op geslacht en leeftijd, tussen 15 juni 2017 en 22 juni 2017. De maximale foutenmarge bedraagt 3,02 %. Een reportage hierover werd gepubliceerd in EOS op 19 oktober 2017.

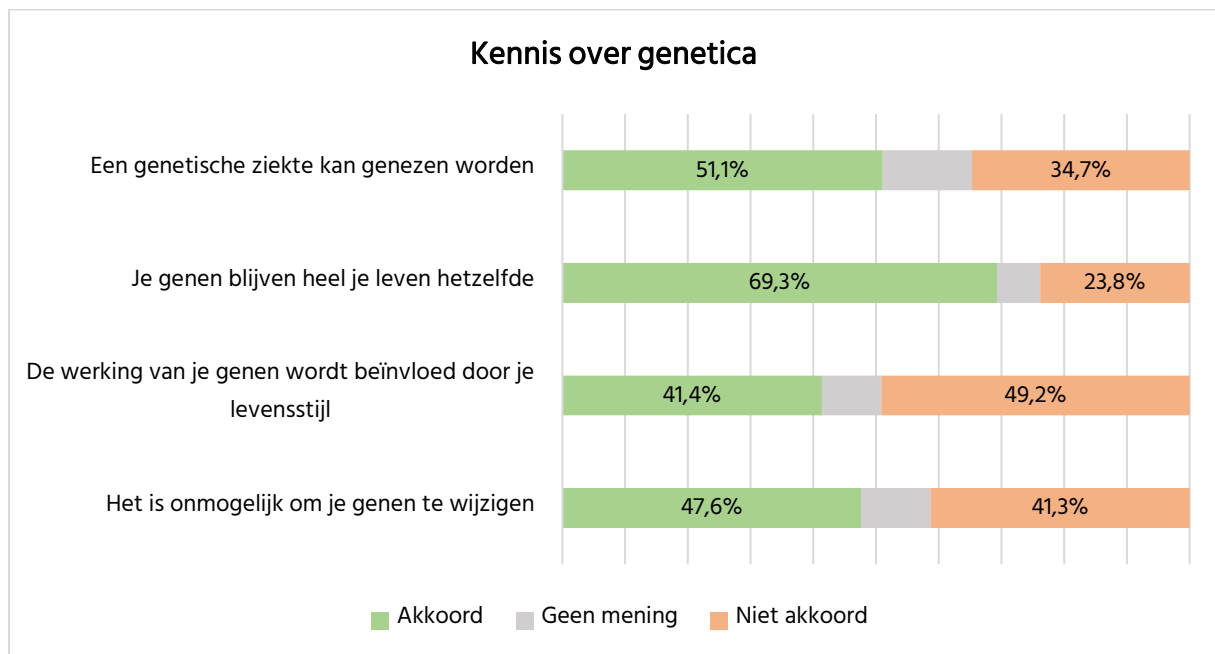
Algemene attitudes

Kennis over genetica

De meerderheid (69,3%) zegt dat genen heel je leven hetzelfde blijven, wat in principe zo is. 55+ers (80,5%) zijn daar nog meer van overtuigd dan jongeren (57,6%). Vreemd: mensen met een erfelijke aandoening denken vaker dat genen veranderen tijdens het leven (29,7% tegenover 21,9%).

De meeste mensen (49,2% tegenover 41,4%) denken dat levensstijl geen invloed heeft op de genen. Dat is duidelijk een misvatting bij de bevolking, want levensstijl heeft een grote invloed op de werking van genen. Bepaalde leefgewoonten, zoals voeding, slaap, etc, kunnen de werking van bepaalde genen bevorderen of verhinderen. Hooggeschoolden (44,3%) denken vaker dat genen wel worden beïnvloed dan zij die hoogstens een middelbaar diploma hebben (34,6%), zij zijn dus beter geïnformeerd.

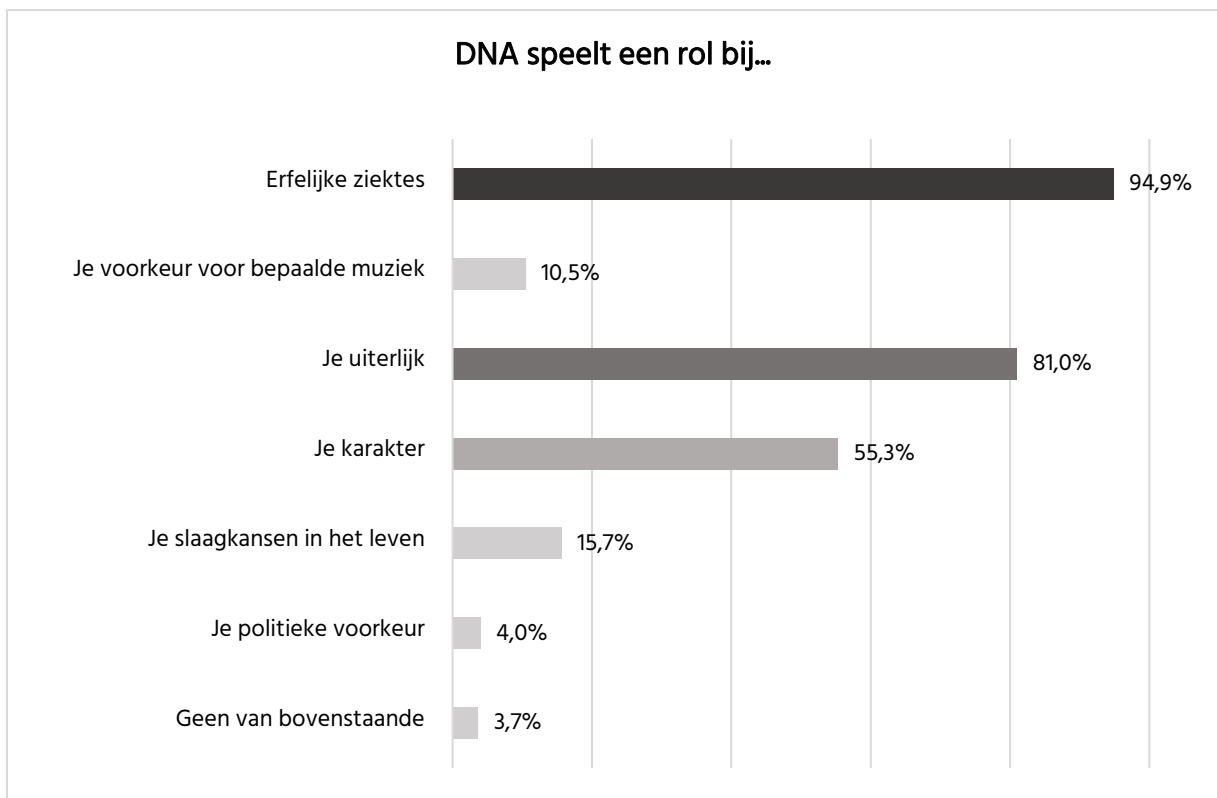
47,6% denkt dat je genen onmogelijk kan wijzigen, tegenover 41,3%. De waarheid ligt momenteel in het midden. Het is niet evident om momenteel genen te wijzigen. Erfelijke aandoeningen zijn nu nog niet te genezen. Maar in principe is het wel mogelijk en het onderzoek naar gentherapieën gaan in hoge snelheid vooruit. Zeker na de ontwikkeling van de crispr-methode een aantal jaar geleden.

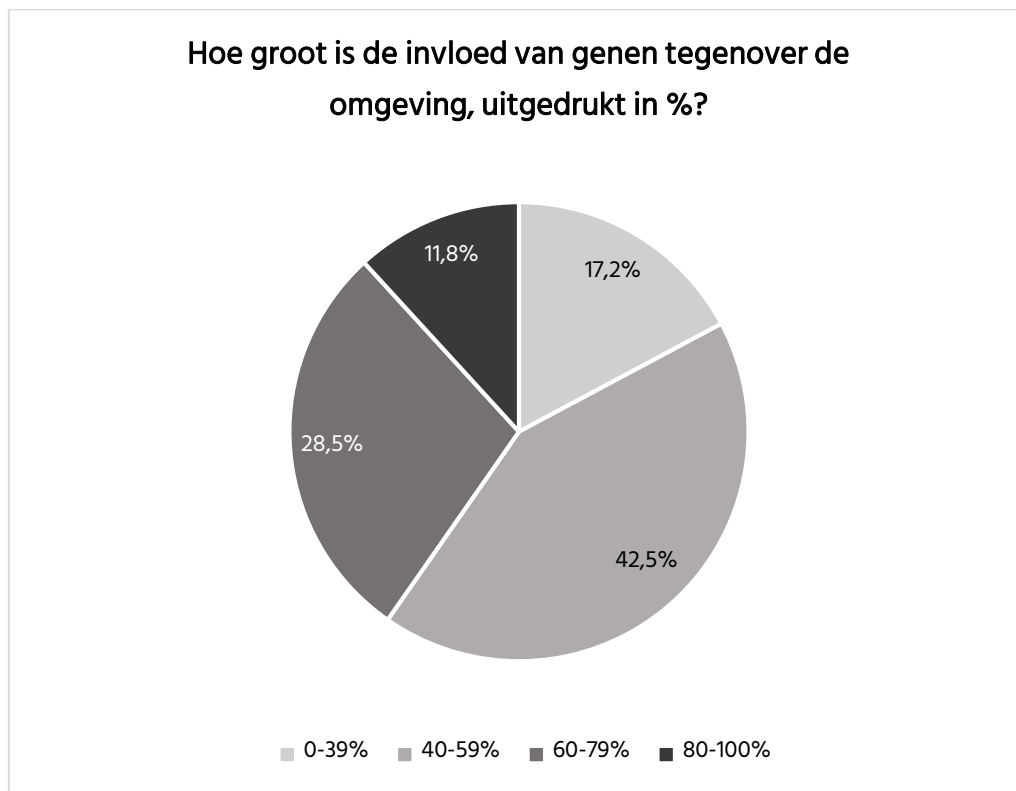
Invloed van genen

94,9 % denkt dat DNA een rol speelt bij erfelijke ziektes, wat betekent dat minstens 5,1% niet op de hoogte is van de relatie tussen DNA en erfelijke ziektes (en misschien bij uitbreiding erfelijkheid).

Jongeren zijn het best op de hoogte van het verband tussen DNA en erfelijke ziektes (99,6% bij de -35-ers tegenover 91,9% bij de 55+ers). Verder zien de meesten een link tussen DNA en uiterlijkheid (81,0%), en karakter (55,3%). Bij slaagkansen in het leven (15,7%), muziekvoorkeur (10,5%) en politieke voorkeur (4%) ziet slechts een heel kleine minderheid een verband. Jongeren zien in het algemeen een grotere rol voor DNA. Bijvoorbeeld 7,4% van de jongeren ziet een link tussen DNA en politieke voorkeur, bij de ouderen is dat maar 1,3%.

Gemiddeld wordt de invloed van de omgeving hoger ingeschat dan genen. Op een schaal van 100 tussen genen (0) en omgeving (100) ligt het gemiddelde op 54,5. 42,5% situeert de invloed tussen 40 en 59 en 28,5% tussen 60 en 79. Jongeren achten de invloed van de omgeving groter dan ouderen. Bij jongeren ligt het gemiddelde op 58,9 op 100, bij ouderen 50,2 op 100. Ook hooggeschoolden zien de invloed van de omgeving hoger in: 55,3 bij hooggeschoolden, 52,5 bij zij die hoogstens een diploma hoger onderwijs hebben.

Houding tegenover genetica

91,0% denkt dat genetisch onderzoek een revolutie zal teweegbrengen in de geneeskunde, politieonderzoek,...

93,6% denkt dat genetische toepassingen in de toekomst enkel maar zullen toenemen. Vooral jongeren zijn daarvan overtuigd: 97,9% bij de -35ers tegenover 91,9% bij de 55+ers.

67,5% vindt het niet beangstigend dat men via DNA kennis over mensen kan bekomen, **29,5%** vindt het wel beangstigend. Mensen met een hoger diploma zijn minder bang (70% tegenover 61,8% bij laaggeschoolden) net als niet-gelovigen (70,8% tegenover 64,8% bij gelovigen).

De helft (53,5%) meent geen goed beeld te hebben van de mogelijkheden van genetica. Vooral vrouwen (58,8% tegenover 48,2%) en jongeren (58,2% tegen 47,6% bij 55+ers) zijn daarvan overtuigd.

70,1% gaat akkoord met de stelling dat indien men de genen van iedereen in kaart zou brengen, tal van problemen zouden voorkomen kunnen worden. Opvallend hier is dat veel vrouwen menen geen idee te hebben (17% vrouwen tegen 8,3% mannen). Er is ook een logisch verband tussen mensen die akkoord gaan en die hun DNA-code in kaart willen laten brengen (75% tegen 59,8%).

61,1% heeft angst over het feit dat genen kunnen veranderd worden.

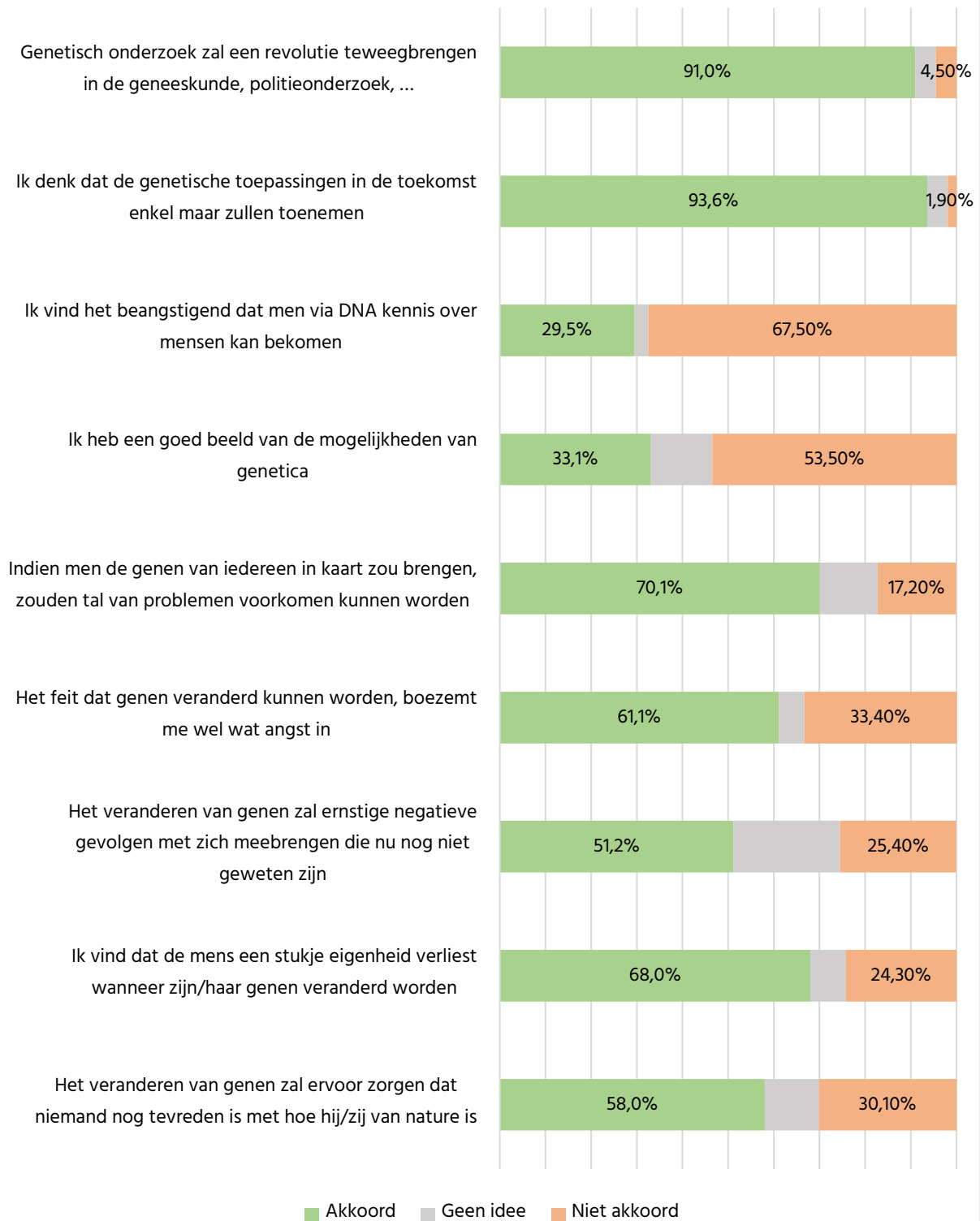
51,2% gelooft dat het veranderen van genen ernstige negatieve gevolgen met zich zal meebrengen die nu nog niet geweten zijn. Vooral vrouwen (55,1%), gelovigen (56,3%) en zij die hoogstens een diploma hoger onderwijs hebben (57,1%) denken dat.

68,0% vindt dat de mens een stukje eigenheid verliest wanneer zijn/haar genen veranderd worden. 55+ers (73,5%) en zij die tegen abortus zijn (84,8% bij resolute tegenstanders en 76,4% bij begripvolle tegenstanders) vrezen het meest dat de mens een stukje eigenheid zal verliezen.

58% vindt dat genverandering ervoor zal zorgen dat niet niemand nog tevreden is met hoe hij/zij van nature is. Vooral gelovigen geloven dat (62%).

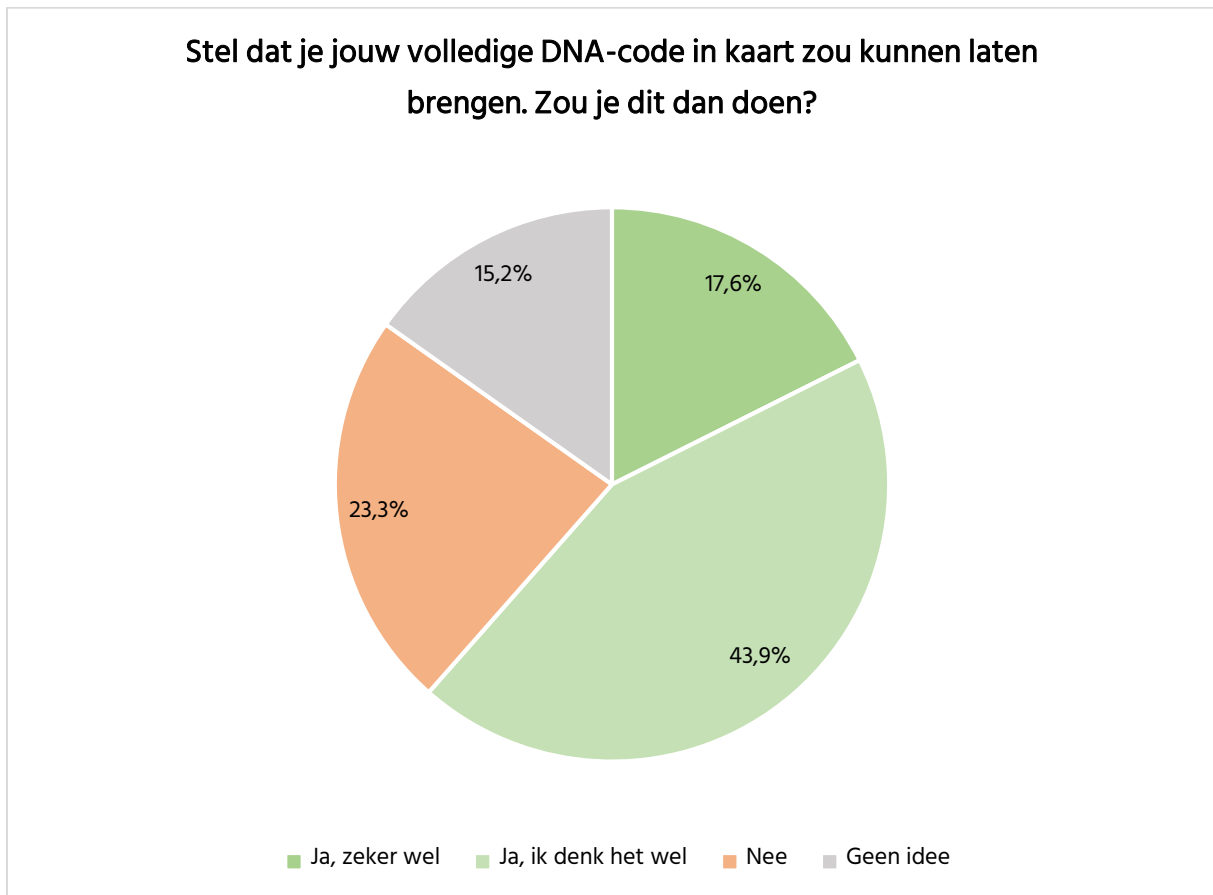
84,6% gaat niet akkoord dat DNA-wijzing wordt toegepast op vraag van ouders, om bij hun embryo of foetus te kunnen kiezen voor bepaalde eigenschappen van het toekomstig kind, zoals geslacht, haarkleur, ... Vooral vrouwen zijn hier niet mee akkoord (89,2%), net als hooggeschoolden (86,4%).

Houding tegenover genetica

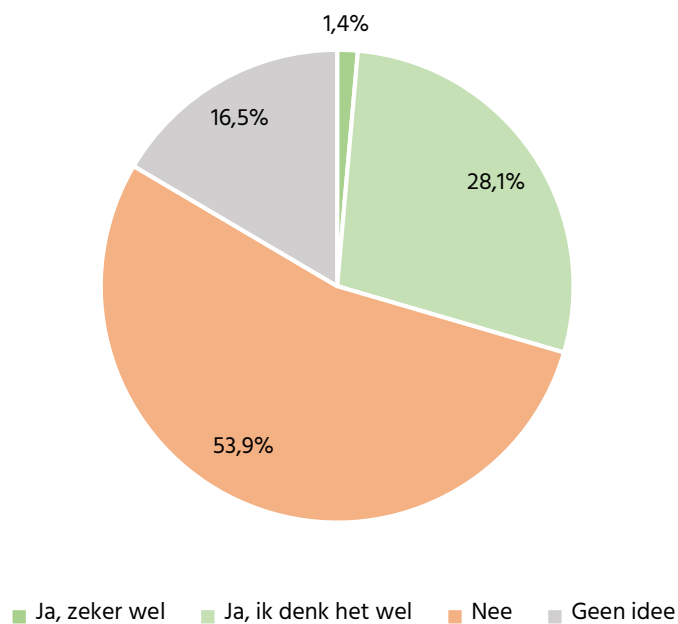
Volledige genomanalyse

61,5% zou zijn of haar volledige DNA-code in kaart laten brengen als dat zou kunnen. 23,3% niet. Vooral mannen zijn nieuwsgierig: 65,4% tegen 57,7% bij vrouwen. Ook ouderen (67,5%) en niet-gelovigen (64%) hebben interesse. Maar de grootste interesse komt van zij die denken een genetische of erfelijke aandoening te hebben: 69,8%.

Nadat de mensen die 'nee' of 'geen idee' hadden geantwoord op de vraag 'Stel dat je jouw volledige DNA-code in kaart zou kunnen laten brengen. Zou je dit dan doen?' werden geïnformeerd over wat mogelijk is met het in kaart brengen van de volledige DNA-code, wou 1,4% nu zeker wel een test doen, en 28,1% waarschijnlijk wel een test willen doen. 53,9% blijft nee zeggen en 16,5% heeft nog steeds geen idee. Vooral mannen (60,9%), hooggeschoolden (57,9%) en mensen die weten of er al of niet een erfelijke aandoening in de familie is (59,2% bij mensen met een erfelijke aandoening in de familie en 62,9% bij mensen zonder een erfelijke aandoening) zegt nee. Jongeren veranderen wel vaker van gedacht: 41,2% is zeker of denkt zijn of haar DNA-code in kaart te laten brengen, nu ze weten wat met een test mogelijk is.

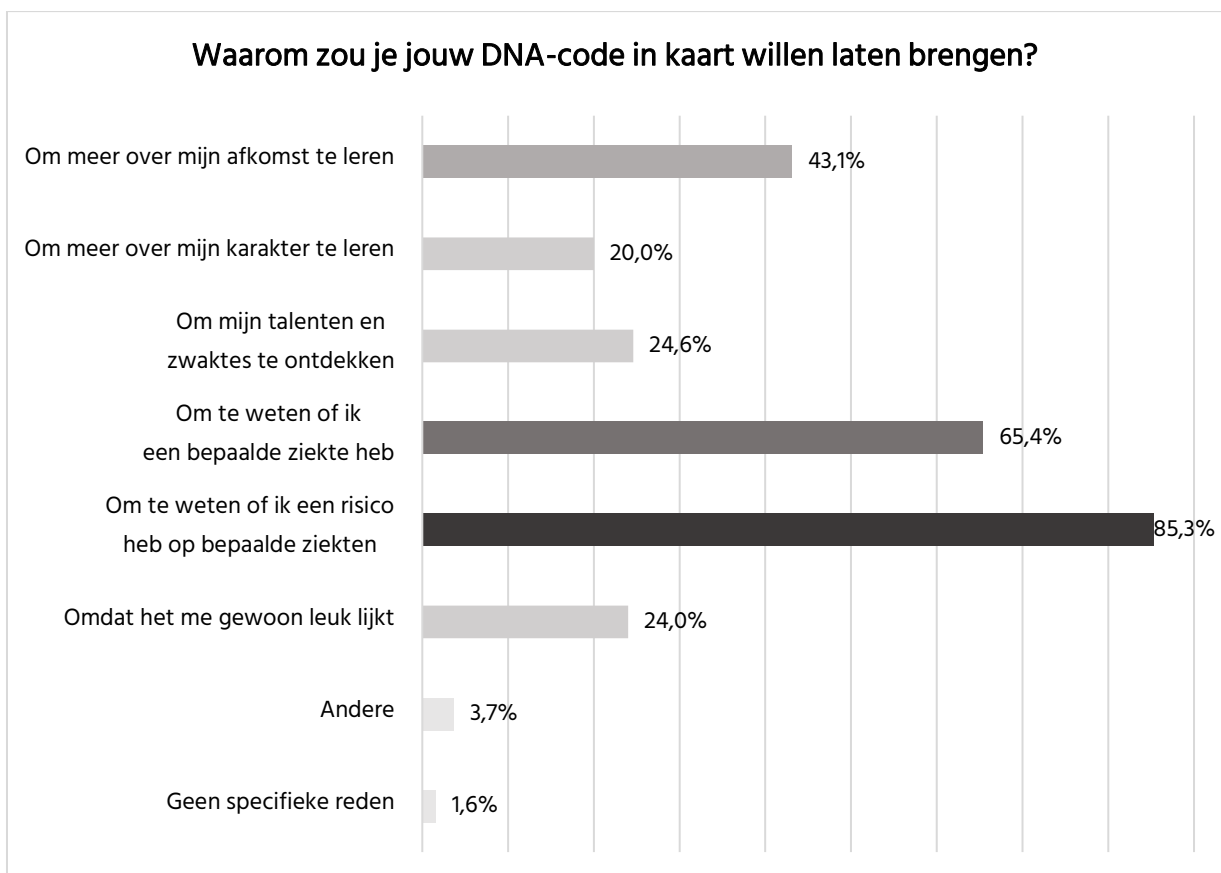
Door je DNA in kaart te laten brengen is het mogelijk om ziekten op te sporen. Daarnaast krijg je ook een zicht op hoeveel kans je hebt om bepaalde ziektes te ontwikkelen. Tot slot kan je hierdoor ook meer te weten komen over jezelf, zoals over je afstamm

De belangrijkste motieven om een DNA-code wel in kaart te laten brengen is:

- 1) **Om te weten of ik een risico heb op ziekten (85,3%)**
- 2) Om te weten of ik een bepaalde ziekte heb (65,4%)
- 3) Om meer over mijn afkomst te leren (43,1%)

Om talenten en zwaktes te ontdekken (24,6%), omdat het leuk lijkt (24,0%) en om meer mijn karakter te leren (20,0%) is minder van tel. Bij de leeftijdscategorieën valt op dat veel jongeren het willen doen omdat het leuk lijkt (41,8%)"

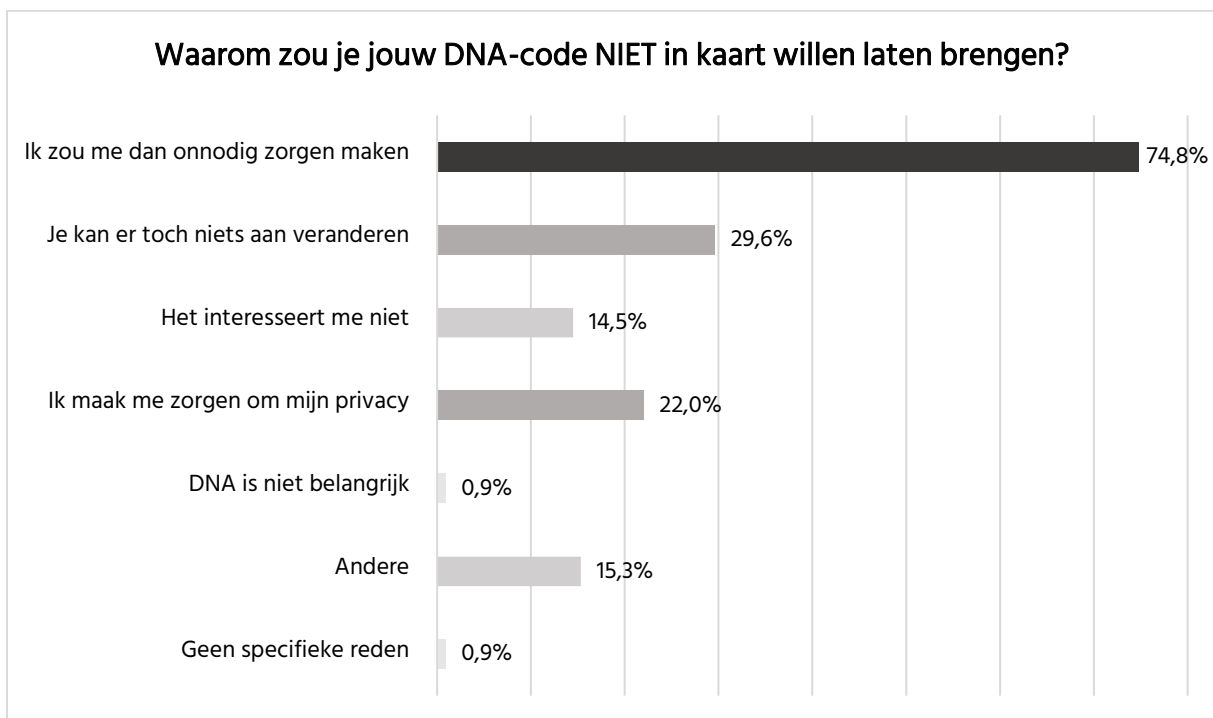

De belangrijkste motieven om een DNA-code niet in kaart te laten brengen is:

- 1) Ik zou me dan onnodig zorgen maken (74,2%)
- 2) Je kan er toch niets aan veranderen (29,6%)
- 3) Ik maak me zorgen om mijn privacy (22,0%)

'Het interesseert me niet' (14,5%) en 'DNA is niet belangrijk' (0,9%) wordt minder aangehaald als motief. 15,3% gaven een specifieke reden op, zoals 'te oud'.

Vooraf vrouwen (81,0%) en jongeren (90,7%) gaven als reden dat ze zich onnodig zorgen zouden maken. Bij mensen die al van De Maakbare Mens hebben gehoord viel op dat daar maar 12,4% zegt dat niet te willen omdat je er toch niets aan kan veranderen, terwijl bij mensen die De Maakbare Mens niet kennen 32,2% van die mening is.

96,5% vindt dat het DNA van een persoon volledig in kaart worden gebracht voor het opsporen van erfelijke ziekten. 1,4 % is tegen.

Voor het bepalen van het verzekeringstarief (ziekte- en levensverzekering) op basis van de genetische gegevens van een persoon gaat 91,6% niet akkoord om een volledige DNA-analyse uit te voeren. 4,1% stemt er wel mee in. Vanzelfsprekend zijn de mensen die hun DNA niet in kaart willen laten brengen het felst tegen: 97,1%. Ook mensen die al van De Maakbare Mens hebben gehoord zijn tegen: 96,5%.

Ook dat werkgevers bij het aanwerven van een nieuw personeelslid een volledige DNA-analyse zouden uitvoeren is er veel tegenstand. 95,6% is tegen, amper 1,7 % vindt het wel kunnen.

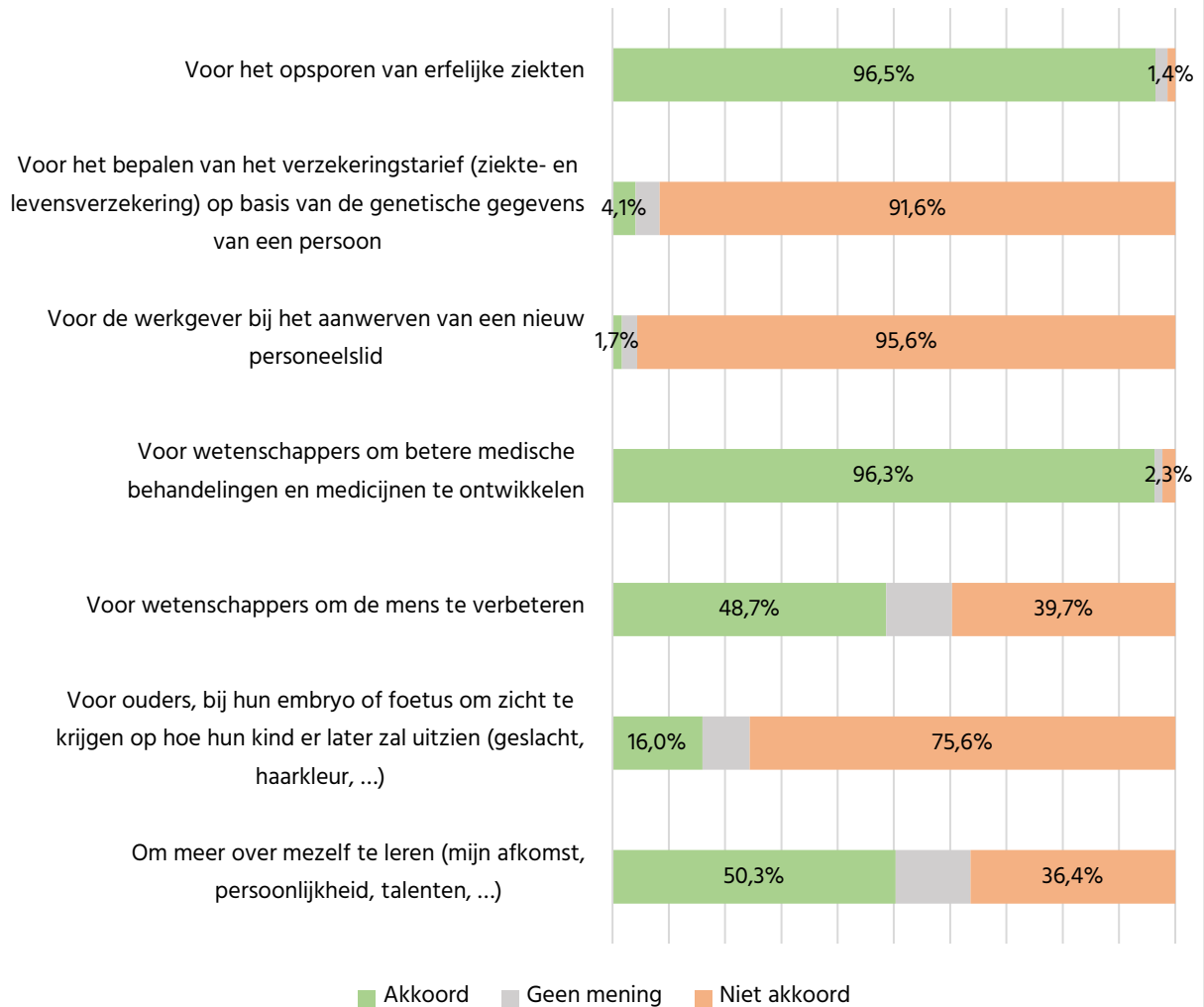
96,3% is voor een volledige DNA-analyse om een betere medische behandelingen en medicijnen te ontwikkelen.

48,7% vindt dat wetenschappers volledige DNA-analyses mogen uitvoeren om de mens te verbeteren, 39,7% niet. Vooral mannen gaan akkoord: 54,1% van de mannen tegenover 43,2% van de vrouwen. Net als ouderen (56,6% van de 55+ers vindt dat DNA-analyse om de mens te verbeteren moet kunnen) en mensen die graag hun DNA in kaart willen laten brengen (55,6%).

De meesten (75,6%) gaan niet akkoord dat ouders een volledige genoomanalyse mogen doen op hun embryo of foetus om zicht te krijgen op hoe hun kind er later zal uitzien (zoals geslacht, haarkleur), 16,0% wel. Ook hier zijn het vooral mannen die akkoord gaan: 19,9% tegenover 12,1% bij vrouwen.

De helft (50,3%) vindt een volledige genoomanalyse kunnen om meer over zichzelf te leren, 36,4% niet. Ook hier zijn het vooral mannen die akkoord gaan (55,0%).

Voor welke van onderstaande zaken vind je dat DNA-analyse ingezet mag worden, waarbij het DNA van een persoon volledig in kaart wordt gebracht?

DNA-wijziging

95,2% vindt dat DNA mag gewijzigd worden voor het bestrijden van erfelijke ziekten. Slechts 2,8% is tegen, waarmee eigenlijk maar een heel kleine minderheid tegen genetische manipulatie is.

Vragen we opnieuw aan degene die akkoord gingen, of ze dit ook zouden doen als daarmee de genen van het nageslacht veranderd worden, dan antwoordt 92,5% nog altijd dat dit moet kunnen.

Dat wetenschappers DNA mogen wijzigen om de mens te verbeteren, daar zijn de meningen meer over verdeeld. 50,2% is niet akkoord, 37,7% is akkoord. Vooral mannen (42,9% tegen 32,6% bij vrouwen), 55+ers (45,2%) en laaggeschoolden (40,6%) gaan akkoord.

Vragen we opnieuw aan degene die akkoord gingen, of ze dit ook zouden doen als daarmee de genen van het nageslacht veranderd worden, dan is 76,1% nog steeds akkoord. 17,3% niet meer. Vooral vrouwen zijn niet meer akkoord: 22,9%

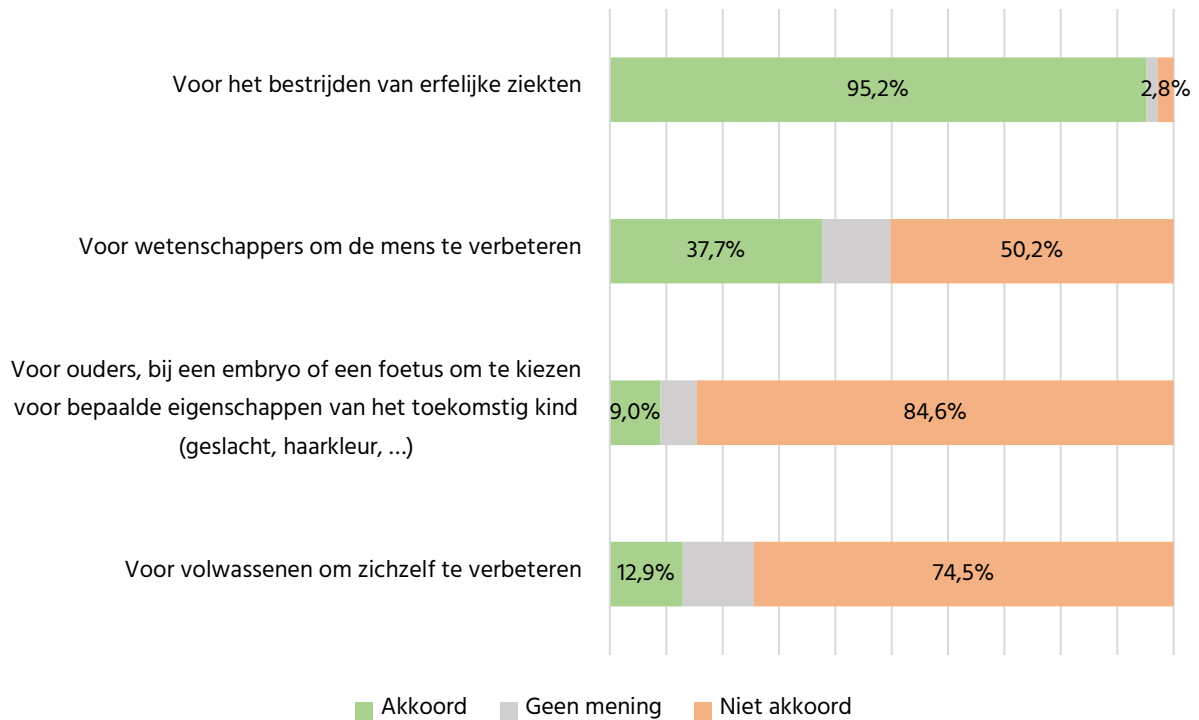
Ouders die het DNA van hun embryo of foetus willen wijzigen om zo te kunnen kiezen voor bepaalde eigenschappen van het toekomstig kind (zoals geslacht en haarkleur), kunnen op weinig steun rekenen: 84,6% gaat niet akkoord. Vooral vrouwen (89,2%) en hogeschoolden (86,4%) gaan niet akkoord.

Vragen we opnieuw aan degene die akkoord gingen, of ze dit ook zouden doen als daarmee de genen van het nageslacht veranderd worden, dan gaat 60,1% nog steeds akkoord. 36,5% veranderde van mening.

Een DNA-wijziging die volwassenen uitvoeren om zichzelf te verbeteren kunnen ook op weinig begrip rekenen: 74,5% is niet akkoord. 12,9% zou dit wel doen. Ook hier zijn er meer vrouwen niet akkoord: 78,3% gaat niet akkoord, tegenover 70,7% bij de mannen. Mensen die hun DNA-code in kaart willen brengen zijn vaker akkoord (15,7% tegen 5,0% bij niet akkoord).

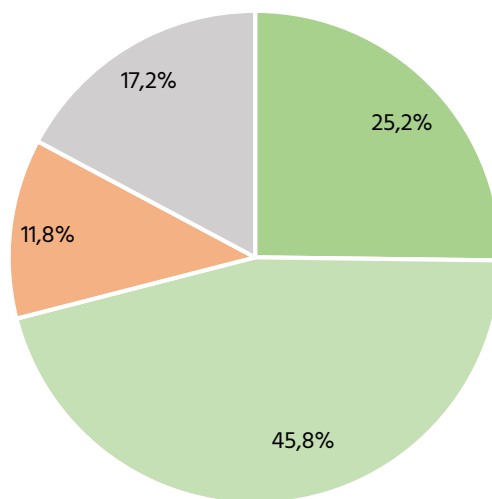
Vragen we opnieuw aan degene die akkoord gingen, of ze dit ook zouden doen als daarmee de genen van het nageslacht veranderd worden, dan gaat 71,6% nog altijd akkoord.

Voor welke van onderstaande zaken vind je dat het DNA gewijzigd mag worden?

71,0% denkt dat de menselijke soort veranderd wordt als er een genetische wijziging plaatsvindt die invloed heeft op het nageslacht, meer bepaald zegt 25,2% dat de soort verandert bij elke genetische wijziging en 45,8% bij sommige genetische wijzigingen. 11,8% denkt niet dat de menselijke soort veranderd wordt. Hier merk je een groot verschil bij de leeftijdscategorieën: jongeren onder de 35 zijn er zich meer van bewust dat dit een effect heeft op de menselijke soort: 84,3%, waarvan 37,1% bij elke genetische wijziging en 47,2% bij sommige genetische wijzigingen. Bij 55+ers is dat maar 59,9%.

Stel dat je door je eigen genen aan te passen ook de genen van jouw nageslacht verandert. Denk je dat daarmee dan ook de menselijke soort verandert?

■ Ja, bij elke genetische wijzigingen ■ Ja, bij sommige genetische wijzigingen ■ Nee ■ Geen idee

Data

63,7% vindt dat de overheid DNA-gegevens van iedereen mag verzamelen om mee te helpen bij onderzoek naar medicatie. Vooral laaggeschoolden gaan er mee akkoord: 69,0%, tegenover 61,5% bij hoger geschoolden.

70,1% vindt dat de overheid DNA-gegevens van iedereen mag verzamelen om criminelen en terroristen op te sporen. 25,3% niet. Bij jongeren onder de 35 is er de meeste tegenstand: 31,2% gaat niet akkoord. Ook bij hoogopgeleiden is er enige tegenstand: 28,1%.

Volgens 70,4% mag de huisarts DNA-gegevens van iedereen verzamelen om een betere diagnose en behandeling te kunnen aanbieden, terwijl 24,6% niet akkoord gaat. Ook hier zijn hooggeschoolden terughoudender: 26,9% van de hooggeschoolden zijn niet akkoord tegenover 19,2% van de laaggeschoolden.

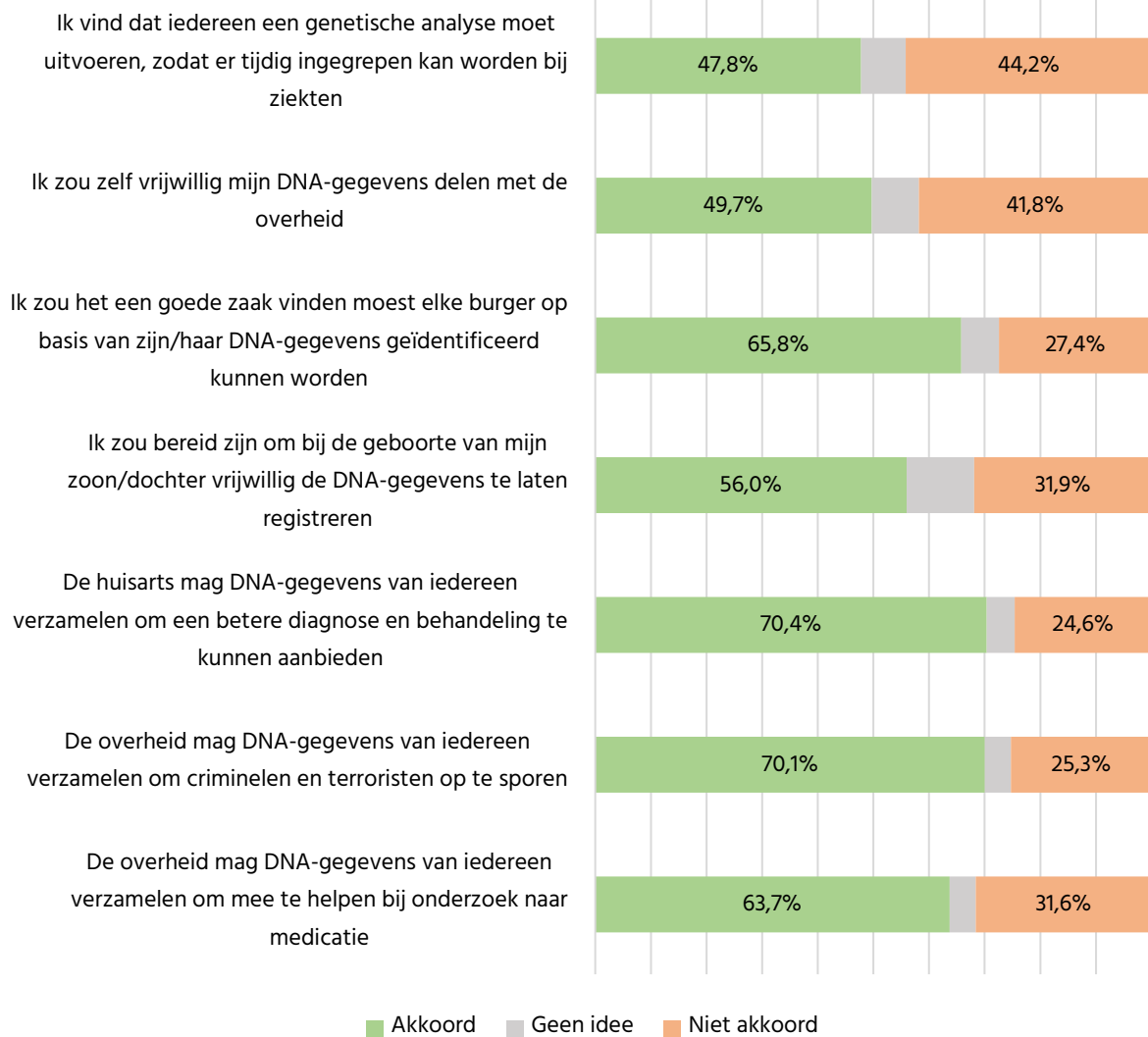
56,0% is bereid om bij de geboorte van zijn/haar zoon/dochter vrijwillig de DNA-gegevens te laten registreren. 31,9% niet. Jongeren (36,6%) en mensen tussen de 35 en 54 jaar (35,2%) zijn vaker niet bereid, net als hoger geschoolden (36,2%) en mensen die al van De Maakbare Mens hebben gehoord (42,2%).

65,8% zou het een goede zaak vinden moest elke burger op basis van zijn/haar DNA-gegevens geïdentificeerd kunnen worden, 27,4% niet. Vooral jongeren (32,5%) en 35-54-ers (31,4%) gaan niet akkoord. Ook 40,2% van de mensen die al gehoord hebben van De Maakbare Mens, 31,6% van de hooggeschoolden en 30,8% van de niet-gelovigen is niet akkoord.

49,7% zou vrijwillig hun DNA-gegevens delen met de overheid, 41,8% niet. Vooral 55+ers (56,8%) en mensen met hoogstens een diploma hoger onderwijs (56,4%) gaan akkoord. Mensen die al van De Maakbare Mens hebben gehoord zijn opvallend minder akkoord (40,6%).

47,8% vindt dat iedereen een genetische analyse moet kunnen uitvoeren, zodat er tijdig ingegrepen kan worden bij ziekten. 44,2% vindt van niet. Vooral mannen (51,2%) en lager geschoolden (57,6%) gaan akkoord. Mensen met een hoger diploma zijn opvallend niet akkoord: 50,6% van hen tegenover 29,2% van de lager geschoolden. Ook niet-gelovigen (49,3%) en mensen die al van De Maakbare Mens hebben gehoord (61,1%) zijn vaker niet akkoord.

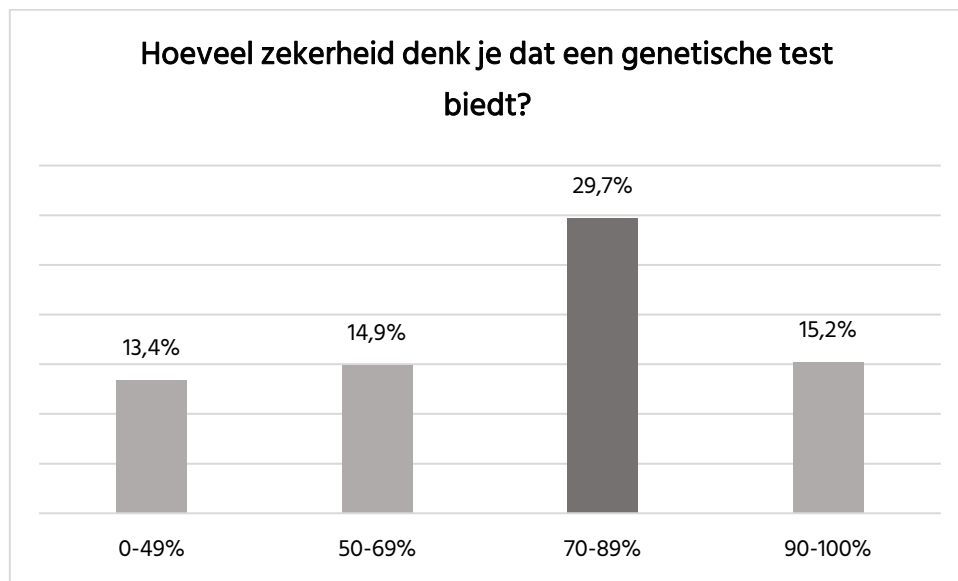
In welke mate ga je akkoord met de volgende uitspraken over data?

Betrouwbaarheid van een genetische test

De overgrote meerderheid geeft een test relatief veel zekerheid. Slechts 13,4% geeft een test minder dan 49% zekerheid. 59,8% geeft 50% of meer zekerheid. 15,2 % zelfs meer dan 90% zekerheid. 26,7% heeft geen idee.

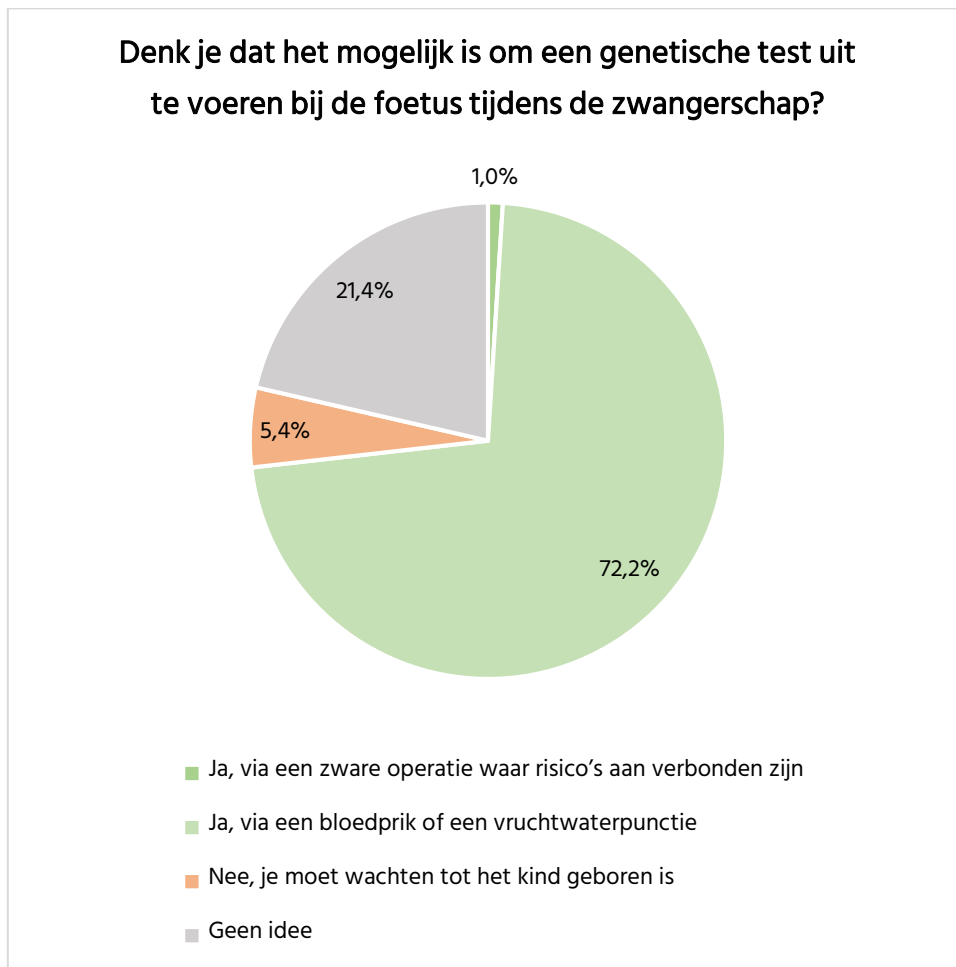
Vooraf jongeren (18,2%) en 35-54ers (17,4%) geven de test meer dan 90% zekerheid. Gelovigen dan weer geven de test minder zekerheid: 15,4% geeft de test minder dan 50% zekerheid.

Gemiddeld wordt aan de test 69,0% zekerheid gegeven.

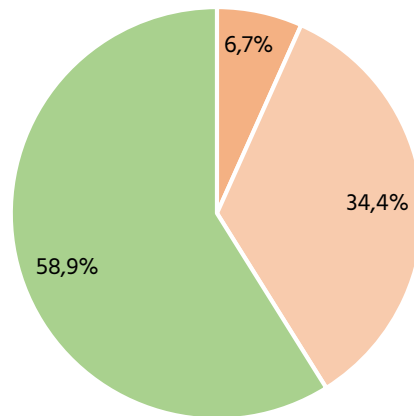
Prenataal testen

Er werd gepeild of men weet of het mogelijk is om een genetische test uit te voeren bij de foetus tijdens de zwangerschap, en zo ja, op welke manier. 72,2% gaf het juiste antwoord: "Ja, via een bloedprik of een vruchtwaterpunctie". 21,4% heeft geen idee. 6,4% gaf een verkeerd antwoord. Lager geschoolden gaven minder vaak een juist antwoord: 61,8%, terwijl mensen die al van De Maakbare Mens hebben gehoord vaker een juist antwoord gaven: 86,3%.

58,9% vindt dat een genetische test tijdens de zwangerschap voor niemand verplicht mag zijn, terwijl 34,4% vindt dat het verplicht zou moeten zijn voor zwangere vrouwen wanneer er tijdens de echografie aanwijzingen zijn voor een mogelijks genetische aandoening, en 6,7% vindt dat het verplicht moet zijn voor alle zwangere vrouwen. 9,6% van de mannen vindt dat het voor alle zwangere vrouwen verplicht moet zijn, terwijl dat bij de vrouwen maar 3,9% is. Kijken we naar het opleidingsniveau, dan vindt 61,0% van de hoger opgeleiden dat het voor niemand verplicht mag zijn, bij lager geschoolden is dat 54,0%.

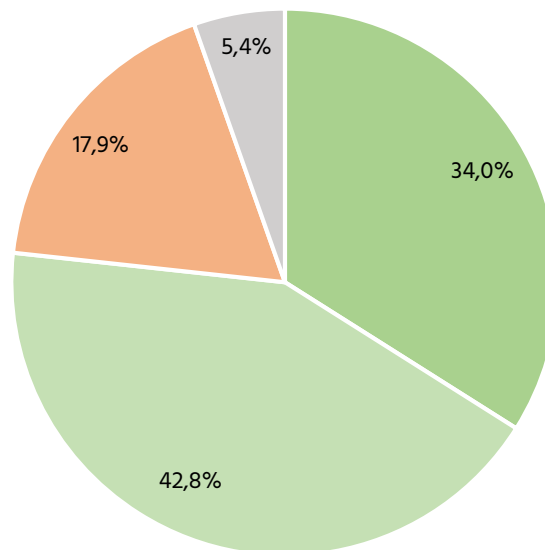
Een genetische test bij een foetus wordt afgenomen via een bloedprik of vruchtwaterpunctie. Een genetische test tijdens de zwangerschap bij de foetus zou:

- verplicht moeten zijn voor alle zwangere vrouwen.
- verplicht moeten zijn voor zwangere vrouwen wanneer er tijdens de echografie aanwijzingen zijn voor een mogelijks genetische aandoening
- niet verplicht moeten zijn, voor niemand.

De meesten vinden dat de overheid ervoor moet zorgen dat elke zwangere vrouw gratis een genetische test voor een aantal erfelijke aandoeningen kan laten uitvoeren bij de foetus. 34,0% zegt "ja, zeker wel", 42,8% zegt "ja, ik denk het wel". 17,9% zegt "nee". Vooral jongeren zeggen 'ja, zeker wel', namelijk 45,6%, tegenover 29,2% bij 35-54 en 29,8% bij 55+. Kijken we naar opleidingsniveau, dan zijn opvallend meer hogeschoolden ertegen: 20,6% zegt nee, terwijl maar 11,6% van de laaggeschoolden dat vindt.

Vindt u dat de overheid ervoor moet zorgen dat elke zwangere vrouw gratis een genetische test voor een aantal erfelijke aandoeningen kan laten uitvoeren bij de foetus?

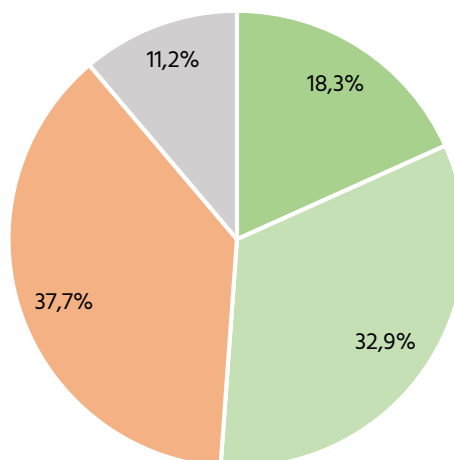
■ Ja, zeker wel ■ Ja, ik denk het wel ■ Nee ■ Geen idee

Concrete gedragingen

Prenataal testen

Wanneer de vrouw zwanger is, zou 51,2% zich - of zijn/haar partner zeker - of waarschijnlijk laten testen. 37,7% zou zich niet laten testen. Vooral vrouwen (43,9%), hoogopgeleiden (39,7%), gelovigen (40,6%) en zij die geen weet hebben van een genetische aandoening in de familie (43,1%) zouden zich niet laten testen. Bij zij die tegen abortus zijn, zou de meerderheid zich niet wil laten testen (69,2% bij zij die geen begrip hebben voor abortus, en 50,5% bij zij die wel nog begrip voor abortus kunnen opbrengen).

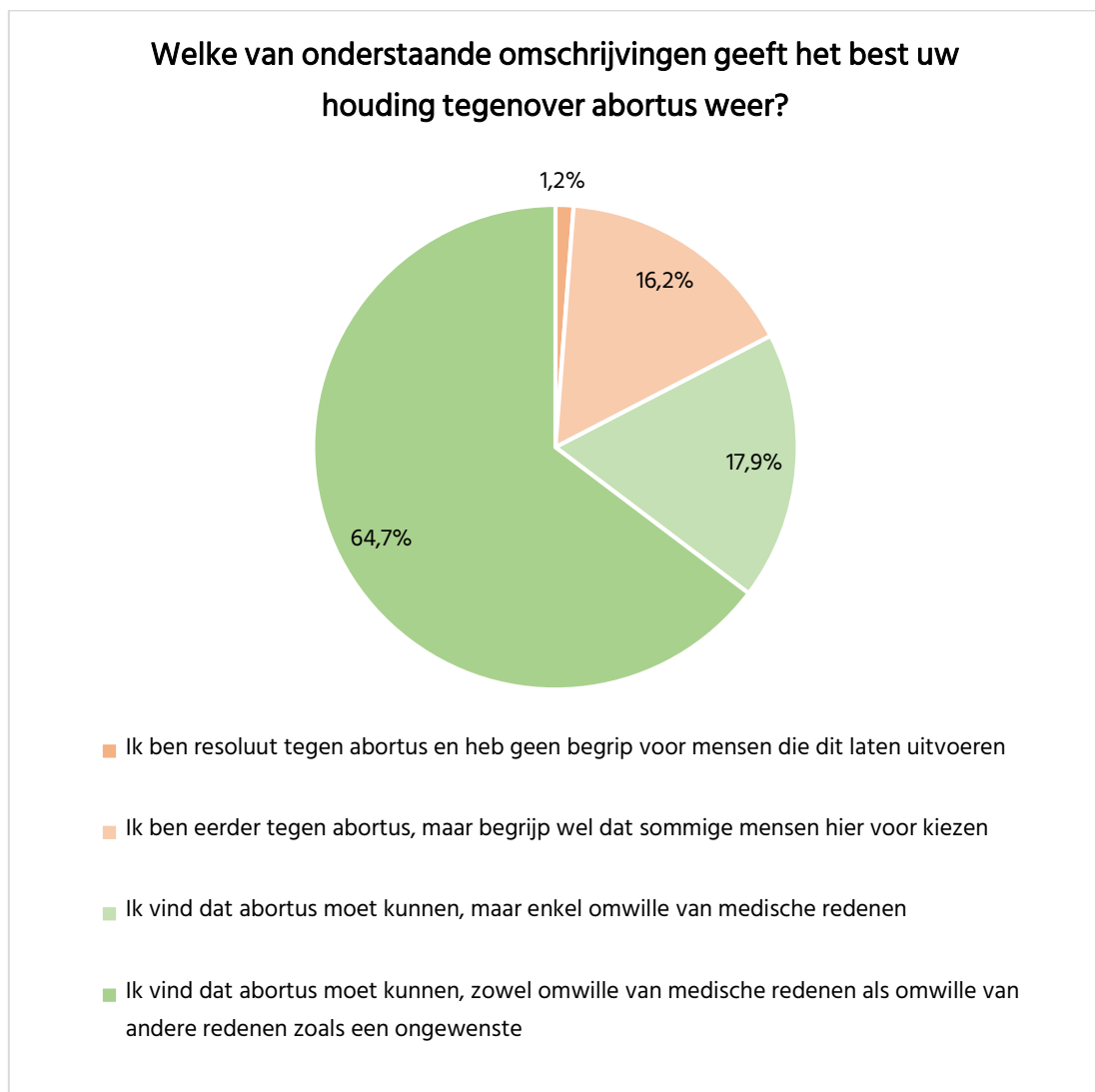
Stel dat je (of jouw partner) zwanger zou zijn, zou je dan een genetische test laten uitvoeren om te zien of alles in orde is met de foetus, ook als er geen aanwijzingen zijn dat er iets mis is?

■ Ja, zeker wel ■ Ja, ik denk het wel ■ Nee ■ Geen idee

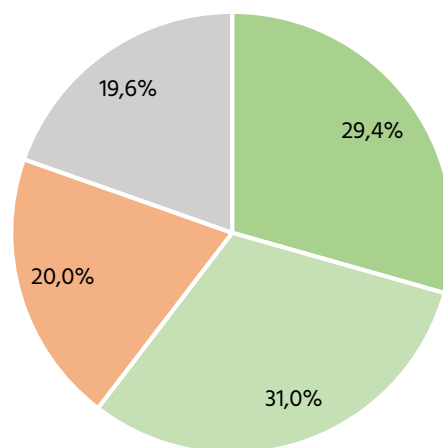
Abortus

De meesten zijn voor abortus, zowel om medische als om omwille van andere redenen zoals een ongewenste zwangerschap: **64,7%**. 17,9% vindt dat abortus enkel om medische redenen kan. 16,2% is eerder tegen abortus maar begrijpt dat sommige mensen hiervoor kiezen. 1,2% is resoluut tegen abortus gekant. Niet verwonderlijk, vooral niet-gelovigen vinden dat abortus moet kunnen om niet-medische redenen: 79,0%. Ook jongeren (72,2%) en hoogopgeleiden (67,5%) staan positiever tegenover abortus om niet-medische redenen.

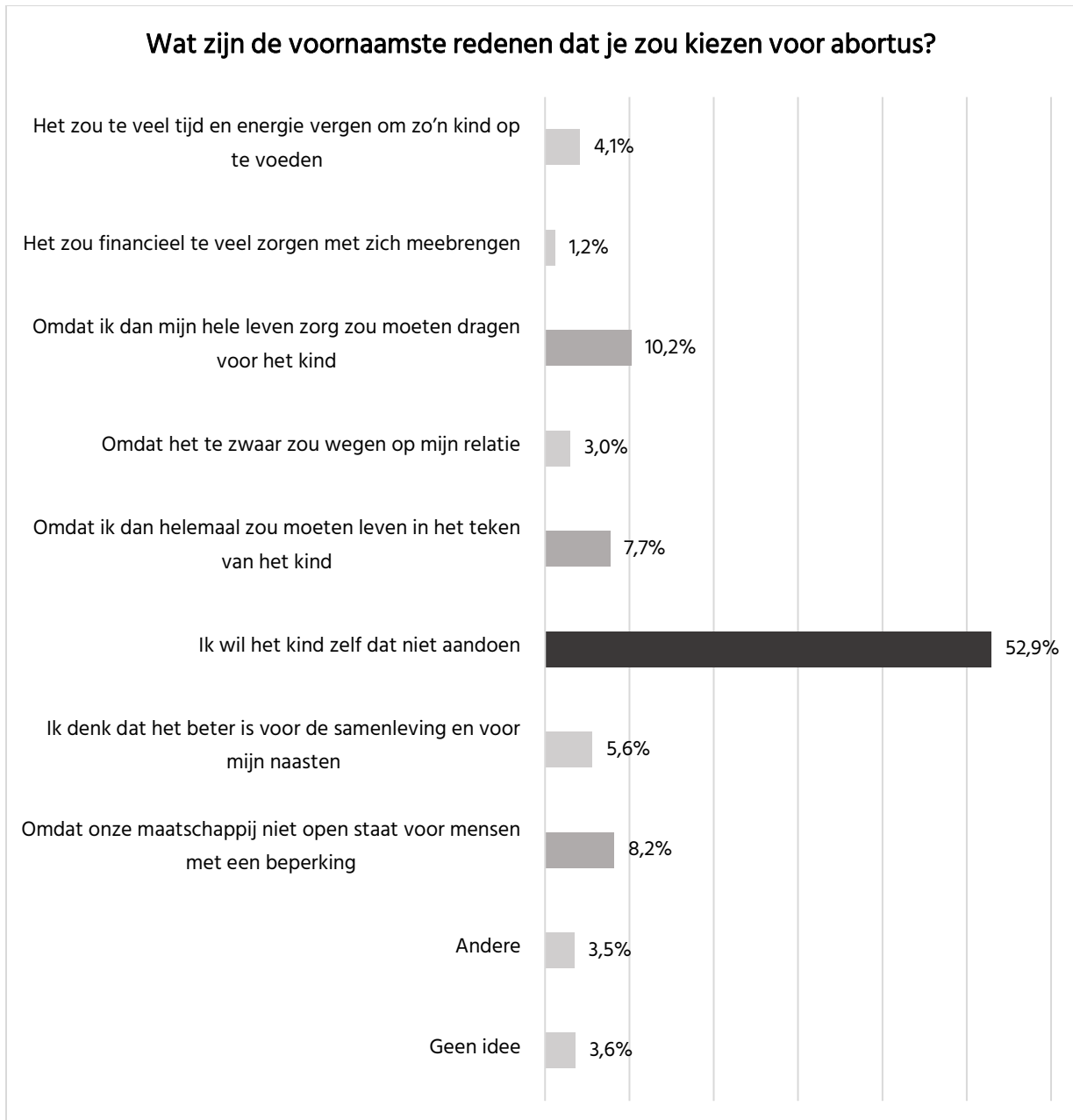
Wanneer uit een genetische test blijkt dat de foetus het Syndroom van Down heeft, dan zou (zonder rekening te houden met wat de partner denkt) 29,4% zeker voor abortus kiezen, 31,0% denkt voor abortus te kiezen, 20,0% zou niet voor abortus kiezen, en 19,6% weet niet wat ze zouden doen. Wie vooral overtuigd is om voor abortus te kiezen zijn mannen (34,8%), jongeren (37,8%), niet-gelovigen (35,7%) en zij die denken een genetische of erfelijke aandoening te hebben (35,7%). Proportioneel zouden vrouwen (23,3%), 55+ers (25,4%), zij met hoogstens een diploma hoger middelbaar (24,7%) en gelovigen (25,6%) minder vaak voor abortus kiezen. Let op dat hier een vrij grote groep geen mening heeft (19,6%), terwijl bij de vorige vragen dat maar tussen de 5 en 10% ligt.

Stel dat je (of jouw partner) tijdens de zwangerschap een genetische test laat uitvoeren en uit het resultaat blijkt dat je foetus het Syndroom van Down heeft. Zou je persoonlijk dan voor abortus kiezen (zonder rekening te houden met wat je partner hierov

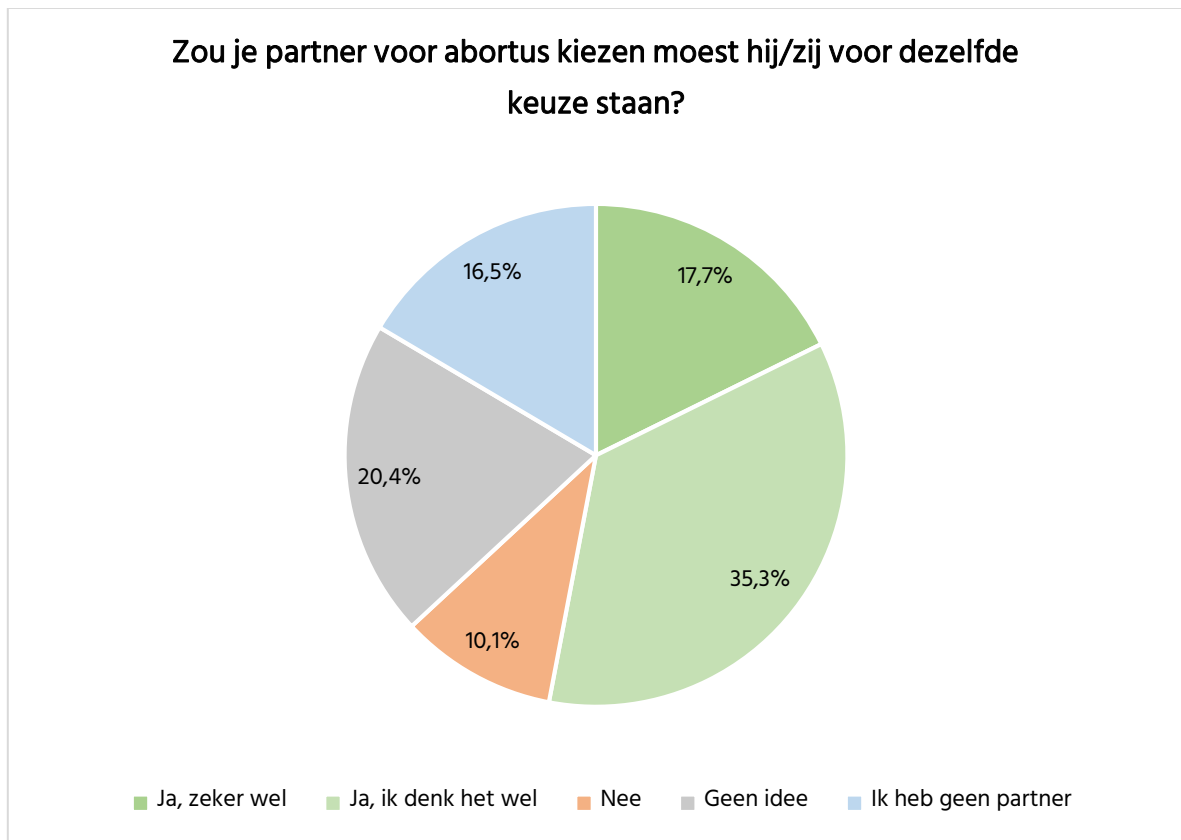

■ Ja, zeker wel ■ Ja, ik denk het wel ■ Nee ■ Geen idee

De belangrijkste reden waarom mensen zouden overgaan tot abortus bij Syndroom van Down, is dat ze het kind zelf niet willen aandoen. 52,9% haalt dit aan als reden. De overige redenen worden veel minder aangehaald:

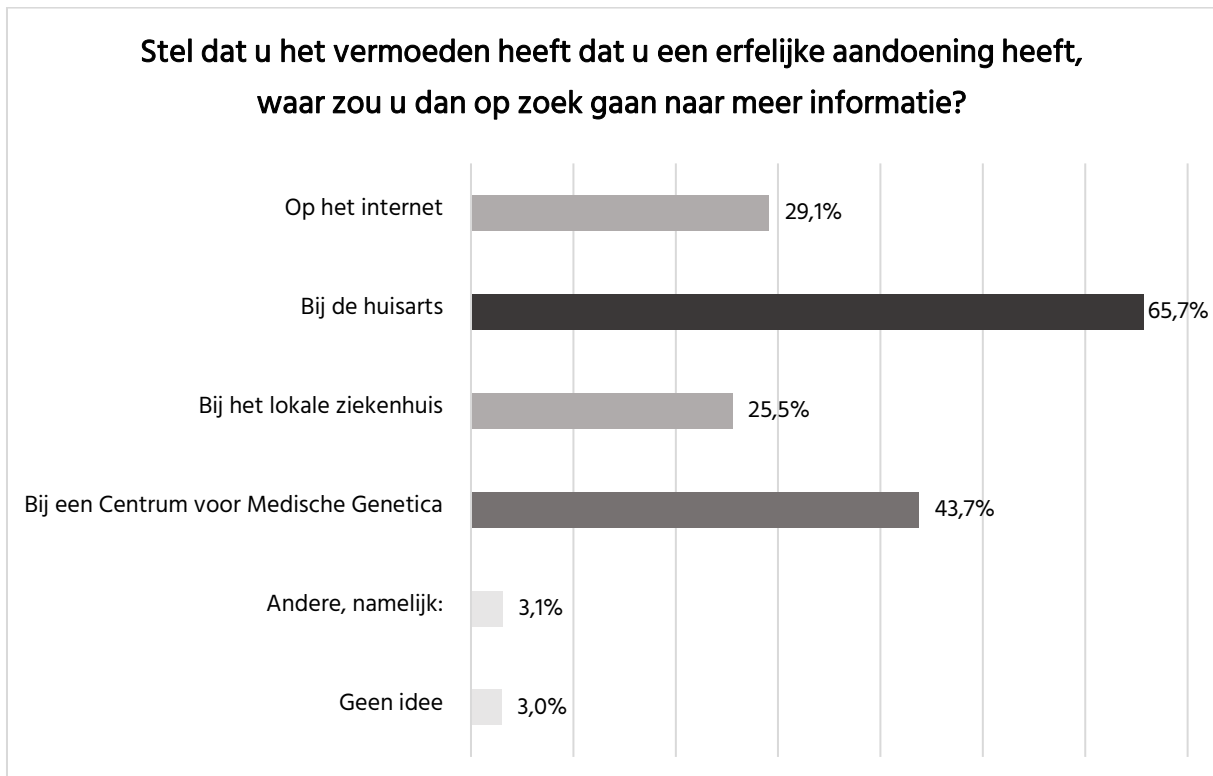

53,0% is zeker of denkt dat zijn/haar partner dezelfde keuze zou maken. 10,1% denkt van niet. 20,4% heeft geen idee en 16,5% heeft geen partner.

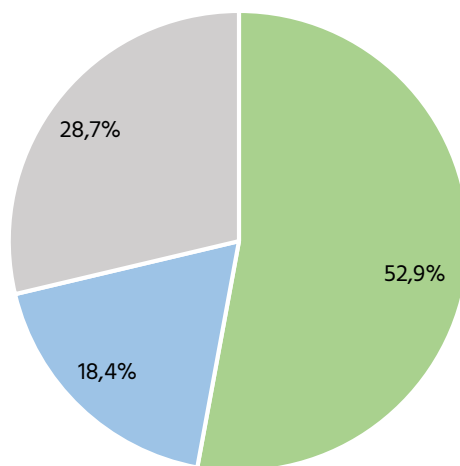
Informatie en raadpleging

Wanneer mensen een vermoeden hebben op een erfelijke aandoening, dan gaan ze in de eerste plaats langs bij de huisarts. 65,7% zou dit zo doen. 43,7% zou zelfs meteen naar een Centrum voor Medische Genetica gaan. Een minderheid zou informatie zoeken op het internet (29,1%) en bij een lokaal ziekenhuis gaan (25,5%).

Een mens heeft gemiddeld 5% kans op darmkanker. Wanneer aan de deelnemers van het onderzoek gevraagd wordt wat die zouden doen als uit genetisch onderzoek zou blijken dat zij 10% kans hebben op darmkanker, dan antwoordt 52,9% dat ze direct naar de dokter zouden gaan. 28,7% doet niets en wacht af. 18,4% zoekt informatie op het internet. Kijken we naar leeftijd, dan zien we dat 55+ers vooral naar de dokter zouden gaan (68,2%), terwijl jongeren eerder niets zouden doen (34,3%). Ook zij die hoogstens een diploma hoger onderwijs hebben zouden eerder naar de dokter gaan (63,2% tegenover 48,4% bij hogeschoolen), terwijl er meer hoger geschoolden informatie zullen opzoeken op het internet (22,1% bij hogeschoolen tegenover 9,8% bij mensen met ten hoogste een diploma hoger onderwijs).

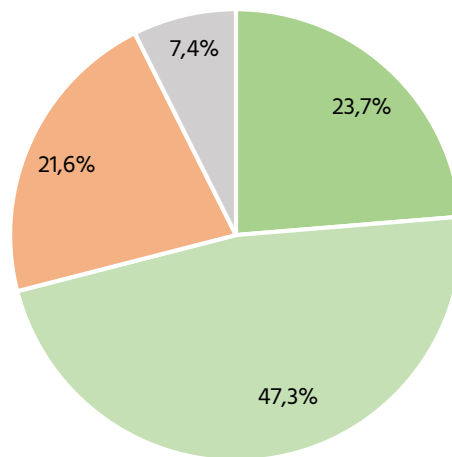
Een mens heeft gemiddeld 5% kans op darmkanker. Stel dat uit genetisch onderzoek blijkt dat je 10% kans hebt op darmkanker. Wat is dan het meest waarschijnlijke dat je zou doen?

- Ik ga direct naar de dokter
- Ik zoek wat informatie op het internet
- Ik doe niets en wacht af

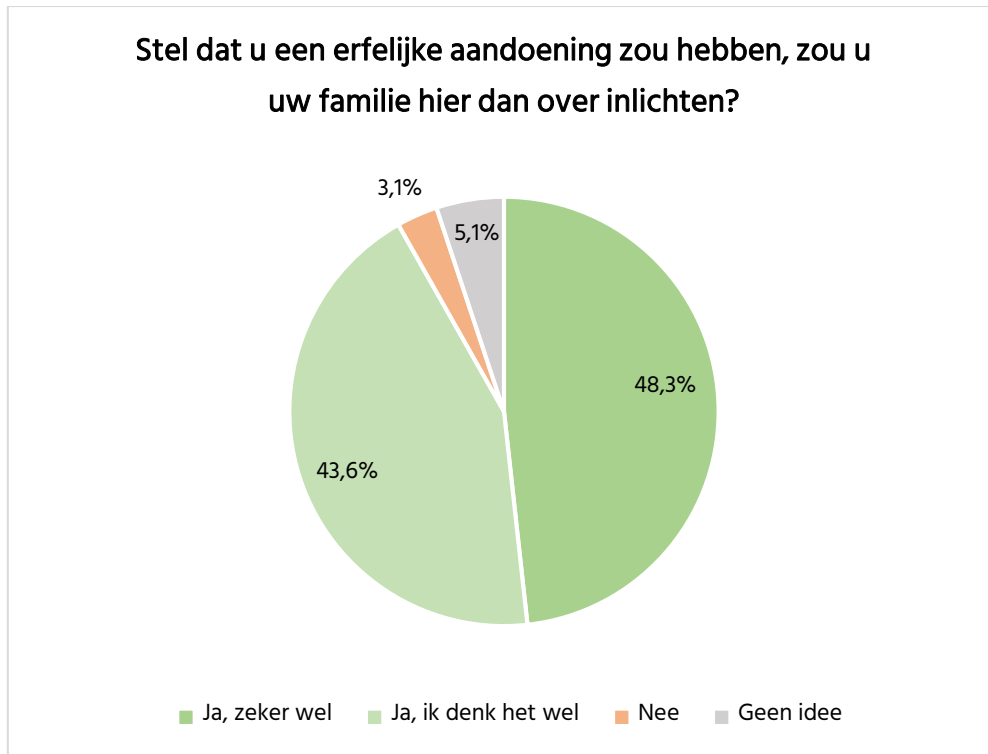
Inlichten van familie

Stel dat een aantal familieleden borstkanker of darmkanker hebben gehad. Zou u dan zelf een genetische test aanvragen om te weten te komen of u een verhoogd risico hebt?

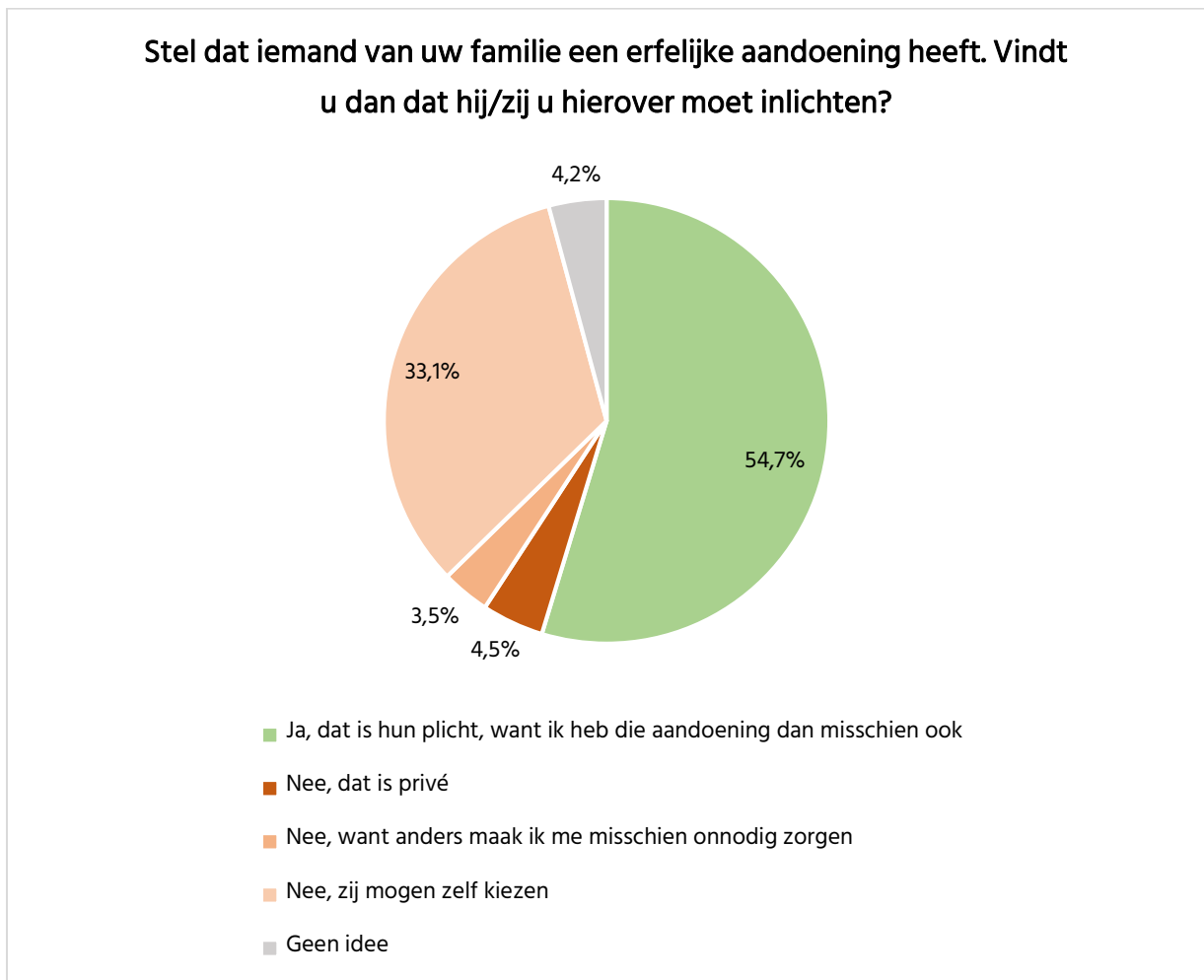

■ Ja, zeker wel ■ Ja, ik denk het wel ■ Nee ■ Geen idee

Wanneer men een erfelijke aandoening zou hebben, dan zou 48,3% zeker de familie inlichten. 43,6% denkt de familie te zullen inlichten. 5,1% weet het niet en 3,1% zou helemaal niet de familie inlichten. Vooral vrouwen (53,3%), jongeren (55,6%) en niet-gelovigen (52,2%) zouden zeker hun familie inlichten.

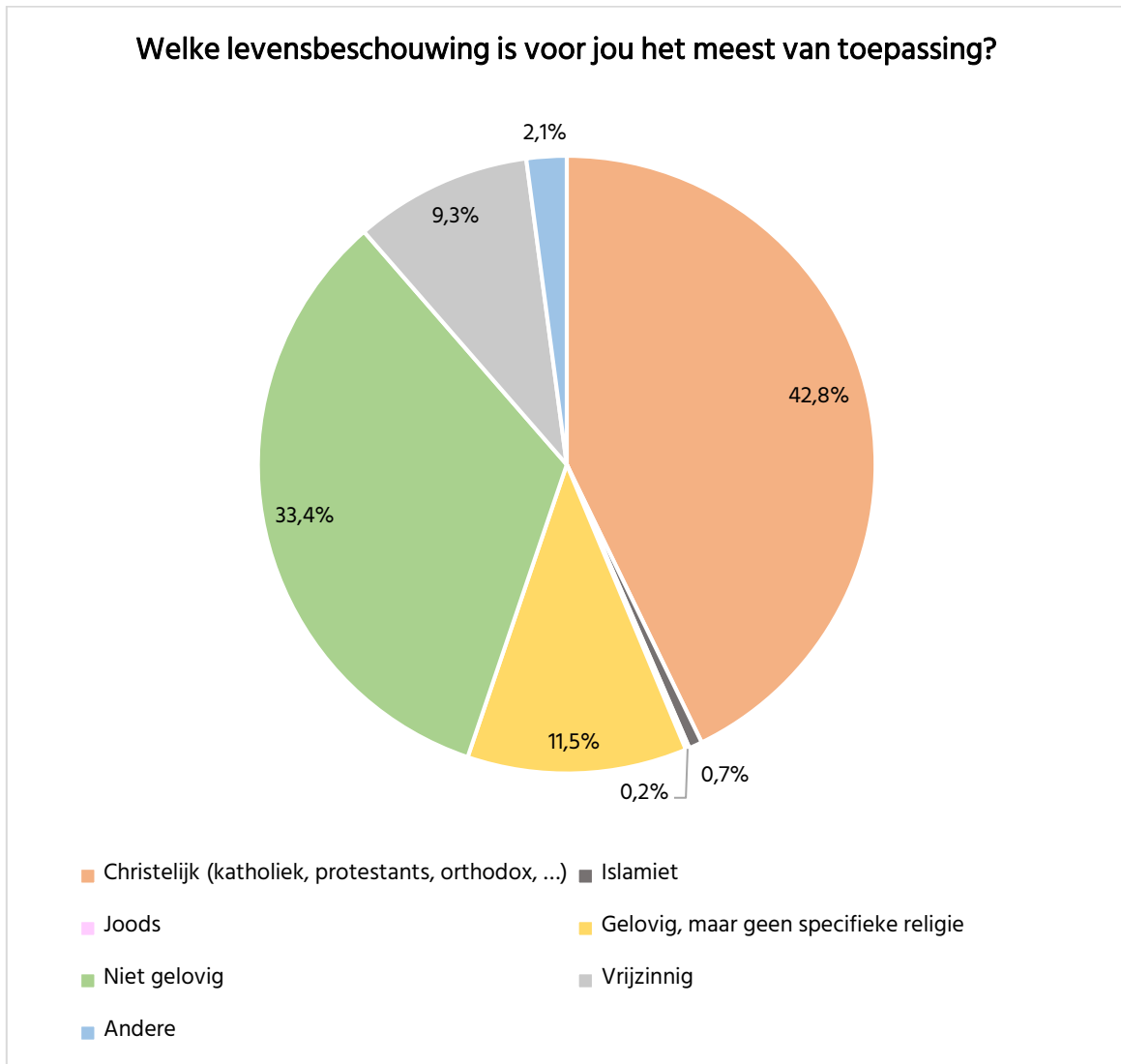

Wanneer iemand in de familie een erfelijke aandoening heeft, dan vindt 54,7% dat het zijn/haar plicht is om de familie te informeren, want iemand anders heeft de aandoening misschien ook. 33,1% vindt dat iedereen zelf mag kiezen of die de familie hierover inlicht, 4,5% vindt dat dit een privé-zaak is en dus de anderen niet hoeft in te lichten, 3,5% vindt dat de anderen niet hoeven ingelicht worden want anders maken die zich misschien onnodig zorgen. Vooral vrouwen vinden dat het een plicht is om familie te informeren: 61,3% van de vrouwen tegenover 48,2% bij de mannen. Ook opvallend is dat mensen die geïnteresseerd zijn om hun DNA-code in kaart te brengen meer overtuigd zijn om anderen te informeren: 60,3% van hen vindt dat het een plicht is om familie te informeren, terwijl van zij die hun DNA-code niet in kaart willen brengen slechts 39,5% vindt dat het een plicht moet zijn.

Profilering

Levensbeschouwing

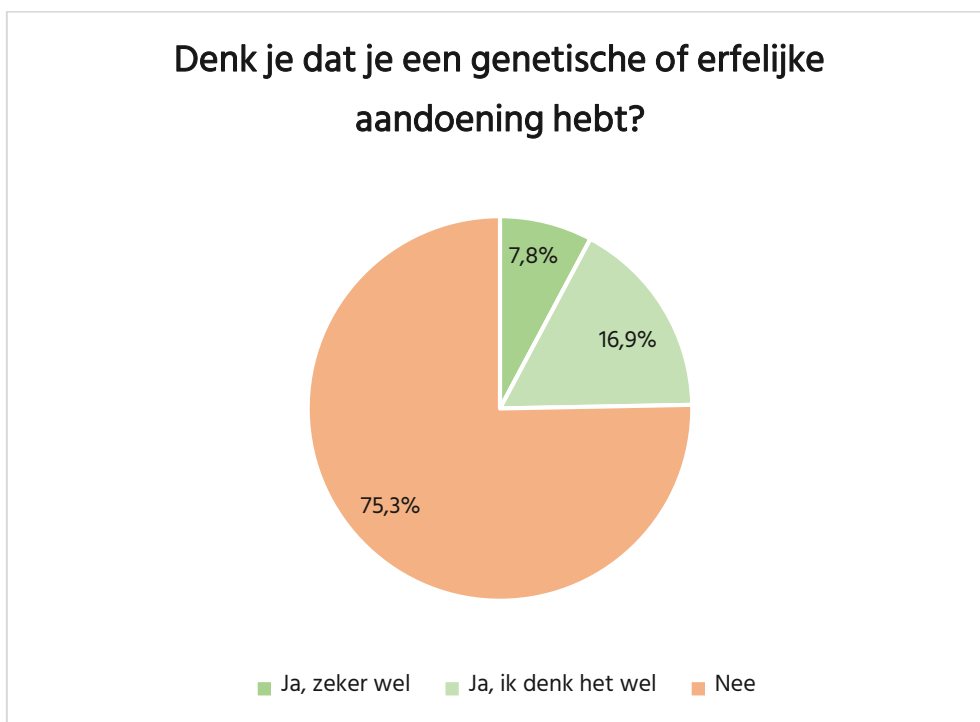

Hieruit blijkt dat 55,1% gelovig is en 44,9% niet gelovig.

Levensbeschouwing komt vooral tot uiting inzake abortus. Zo is maar 33,0% van zij die vinden dat abortus om niet-medische redenen moet kunnen Christelijk.

Genetische of erfelijke aandoening

De meesten, 75,3%, denken niet dat ze een genetische of erfelijke aandoening hebben. Daartegenover is 7,8% er zeker van dat ze een genetische of erfelijke aandoening hebben, 16,9% denkt van wel. Degene bij wie in de familie een erfelijke aandoening voorkomt, denken verhoudingsgewijs meer zelf een genetische of erfelijke aandoening te hebben. 57,6% van de mensen met familielid met een erfelijke aandoening denkt zelf een erfelijke of een genetische aandoening te hebben. Daartegenover denkt 96,4% van de mensen die geen familielid hebben met een erfelijke aandoening zelf ook geen erfelijke of genetische aandoening te hebben.

Van zij die denken een genetische aandoening te hebben, heeft 49,6% een diagnose laten stellen door een arts. 50,6% niet. Vooral jongeren (64,9%) hebben geen diagnose laten stellen, net als hoger geschoolden (57,7%) en zij die geen idee hebben of er een erfelijke aandoening in de familie voorkomt (72,8%).

33,0% zegt dat er een erfelijke aandoening of een aandoening waarbij genen vermoedelijk een rol spelen in de familie voorkomt. 31,6% zegt dat er geen aandoening in de familie voorkomt. 35,4% heeft geen idee. Ouderen hebben minder een idee dan jongeren of er een erfelijke aandoening in de familie voorkomt (39,9% tegenover 29,2%).

Van de mensen die denken dat er een erfelijke of genetische aandoening in de familie voorkomt, heeft 71,6% dit laten diagnosticeren door een arts. 15,8% niet, 12,6% heeft geen idee.

Sector

